

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2020-2021

Anul de studiu 1, semestrul 1

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea din Craiova
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Școala Doctorală de Teologie Ortodoxă „Sfântul Nicodim”
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Doctorat, seria 2020-2023
1.6. Programul de studii	Teologie

2. Date despre disciplină

2.1. Denumire disciplina	<i>Spiritualitate ortodoxă: Ascetică și Mistică</i>			2.2. Cod	
2.3. Titularul activității de curs	Pr. Prof. univ. dr. Nicolae Răzvan STAN				
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. Prof. univ. dr. Nicolae Răzvan STAN				
2.5. Anul de studiu	IV	2.6. Semestrul	I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E
				2.8. Regimul disciplinei	

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					54
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate					20
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					11
• Tutoriat					7
• Examinări					2
• Alte activități: activități de cercetare					6

3.7 Total ore studiu individual	100
3.8 Total ore din planul de învățământ	42
3.9 Total ore pe semestru	142
3.10 Numărul de credite	4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Cunoștințe privind antropologia teologică, triadologia, hristologia, pnevmatologia și lucrarea sacramentală a Bisericii
4.2. de competențe	Competențe de operare pe calculator (Word, Internet Explorer); capacitate de analiză, de sinteză și de gândire

	critică
--	---------

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	În condițiile limitărilor legislative, ca urmare a pandemiei, pentru participarea la curs, studenții trebuie să aibă sisteme de interconectare: PC, lap-top, smartphone etc.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală specială destinată activităților practice

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	1. Cunoașterea specificului, trăsăturilor și notelor distinctive ale Spiritualității Ortodoxe; 2. Cunoașterea marilor personalități ale spiritualității creștine, în general, și ale celei răsăritene, în special, și a învățăturilor lor; 3. Aprofundarea învățăturilor Sfinților Părinți privind etapele vieții duhovnicești; 4. Înțelegerea modurilor de manifestarea patimilor trupești și sufletești; 5. Însușirea cunoștințelor privind virtuțile creștine, din perspectiva unei finalități formatoare, experimentale.
Competențe transversale	1. Aplică reguli de muncă organizată și eficientă, dobândește atitudini responsabile față de domeniul didactic-științific, pentru valorificarea creativă a propriului potențial, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională; 2. Culege informații din medii științifice diverse, adaptând și aplicând aceste valori noi propriei doctrine și practici liturgice; 3. Dobândește capacitatea de dialog cu celelalte discipline teologice și ramuri ale științei, în identificarea unei viziuni interdisciplinare, integratoare asupra vieții duhovnicești creștine.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	1. Însușirea istoricului disciplinei, a conceptelor, curentelor și noțiunilor specifice acesteia, dintr-o perspectivă cronologică și sistematică; 2. Cunoașterea terminologiei, conceptelor și noțiunilor generale specifice Asceticii și Misticii Ortodoxe; 3. Cunoașterea marilor personalități ale Spiritualității creștine și a specificului învățăturii lor; 4. Familiarizarea cu operele Sfinților Părinți și ale scriitorilor duhovnicești răsăriteni; 5. Cunoașterea marilor etape ale vieții creștine și notele lor definitorii.
7.2 Obiectivele specifice	1. Prezentarea corectă a mijloacelor de luptă trupească și duhovnicească împotriva păcatelor și a patimilor trupești și sufletești; 2. Însușirea noțiunilor fundamentale cu privire la virtuțile creștine și a modurilor de cultivare concretă a lor; 3. Cunoașterea modurilor de manifestare a trăirilor mistice ortodoxe; 4. Conștientizarea importanței rugăciunii personale și eclesiale pentru omul de azi și lumea contemporană; 5. Obținerea capacității intelectuale și spirituale necesare prezentării învățăturilor duhovnicești răsăritene, în contextul actual, în scopul îmbunătățirii vieții morale.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1-2. Cunoașterea lui Dumnezeu în Filocalie	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
3-4. Taina lui Dumnezeu și taina omului	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
5-6. Cunoașterea lui Dumnezeu în lumină. Rolul harului dumnezeiesc în dobândirea cunoașterii	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
7-8. Raționalitatea creației și a omului. Omul ca microcosmos și microteos	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
9-10. Chipul lui Dumnezeu din om	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
11. Soma-Sarx: Trupul și carnea	Prelegere Materiale didactice imprimate	1 oră
12. Înduhovnicirea trupului și a creației	Prelegere Materiale didactice imprimate	1 oră
13-14. Minte și gândurile. Paza minții în Filocalie	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
15-16. Conceptul de inimă	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
17-20. Rugăciunea în Filocalie	Prelegere Materiale didactice imprimate	4 ore
21-22. Procesul de coborâre a minții în inimă	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
23-24. Colaborarea dintre trup și suflet în viața duhovnicească potrivit învățurii filocalice	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
25-26. Problematika libertății umane în Filocalie	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore
27-28. Epectaza ca experiență mistică. Învățătura despre îndumnezeire	Prelegere Materiale didactice imprimate	2 ore

8.2. Bibliografie orientativă:

ARSENIIEV, Nicolae, *Mistica și Biserica Ortodoxă*, trad. Remus Rus, Ed. Iri, București, 1994;
 COLLIANDER, Fritjof Tito, *Calea asceților*, trad. Laura Bădulescu, Ed. Scara, București, 2002;
 COSMA, Pr. Prof. Dr. Sorin, *Ascetica*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2003;
 CRAINIC, Nichifor, *Sfințenia – împlinirea umanului. Curs de Teologie Mistică (1935-1936)*, ediție îngrijită de Ierod. Teodosie Paraschiv, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 1993;
 EVDOKIMOV, Paul, *Vârstele vieții spirituale*, trad. Pr. Prof. Ion Buga, Ed. Christiana, București, 1993;
 IDEM, *Femeia și mântuirea lumii*, trad. Gabriela Moldoveanu, Ed. Christiana, București, 1995;
 IDEM, *Ortodoxia*, trad. Dr. Irineu Ioan Popa, Arhiereu vicar, Ed. IBMBOR, București, 1996;

LARCHET, Jean-Claude, *Terapeutică bolilor spirituale*, trad. Marinela Bojin, Ed. Sophia, București, 2001;

LOSSKY, Vladimir, *Teologia Mistică a Bisericii de Răsărit*, trad. Pr. Vasile Răducă, Ed. Anastasia, București, 1993;

IDEM, *Vederea lui Dumnezeu*, trad. Maria Cornelia Oros, Ed. Deisis, Sibiu, 1995;

LOUTH, Andrew, *Originile tradiției mistice creștine. De la Platon la Dionisie Areopagitul*, trad. Elisabeta Voichița Sita, Ed. Deisis, Sibiu, 2002;

MLADIN, Nicolae Mitropolitul Ardealului, *Studii de Teologie Morală*, Sibiu, 1969;

IDEM, *Prelegeri de Mistică Ortodoxă*, Notate de studentul în Teologie Nicolae Streza în anul universitar 1947-1948, ed. Nicolae Streza, Târgu-Mureș, 1996;

IDEM, „Hristos – Viața noastră” sau *Asceza și Mistica Paulină*, Ed. Deisis, Sibiu, 1996;

NELLAS, Panayotis, *Omul – animal îndumnezeit. Perspective pentru o antropologie ortodoxă*, ediția a III-a, trad. Diac. Ioan Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2002;

POPA, Î.P.S. Prof. Univ. Dr. Irineu, Mitropolitul Olteniei, *Experiențe mistice la Părinții Orientali*, vol. 2, Ed. Mitropolia Olteniei, Craiova, 2012;

IDEM, *Omul ființă spre îndumnezeire*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2000;

SAVIN, Ioan Gh., *Mistica și Asceza Ortodoxă*, Sibiu, 1996;

ŠPIDLÍK, Tomáš, *Spiritualitatea Răsăritului Creștin IV. Omul și destinul său în filozofia religioasă rusă*, trad. Maria-Cornelia Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2002;

IDEM, *Spiritualitatea Răsăritului creștin. I. Manual sistematic*, ediția a II-a, trad. Diac. Ioan I. Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2005;

STĂNILOAE, Pr. Prof. Dr. Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 2, ediția a doua, Ed. IBMBOR, București, 1997;

IDEM, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, ediția a doua, Ed. IBMBOR, București, 1997;

IDEM, *Spiritualitate și comuniune în Liturgia ortodoxă*, Ed. Mitropolia Olteniei, Craiova, 1986;

IDEM, *Spiritualitatea Ortodoxă. Asceza și Mistica*, Ed. IBMBOR, București, 1992;

IDEM, *Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt*, ediția a II-a, trad. Maria-Cornelia Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2003;

IDEM, „Condițiile mântuirii”, *Studii Teologice*, nr. 5-6/1951, pp. 245-256;

IDEM, „Formele și cauzele falsului misticism”, *Studii Teologice*, nr. 5-6/1952, pp. 251-272;

IDEM, „Dumnezeiasca Euharistie în cele trei confesiuni”, *Orthodoxia*, nr. 1/1953, pp. 46-115;

IDEM, „Ființa Tainelor în cele trei confesiuni”, *Orthodoxia*, nr. 1/1956, pp. 3-28;

IDEM, „Numărul Tainelor, raporturile între ele și problema Tainelor din afara Bisericii”, *Orthodoxia*, nr. 2/1956, pp. 191-215;

IDEM, „Legătura între Euharistie și iubirea creștină”, *Studii Teologice*, nr. 1-2/1965, pp. 3-32;

IDEM, „Din aspectul sacramental al Bisericii”, *Studii Teologice*, nr. 9-10/1966, pp. 531-562;

IDEM, „Natură și har în teologia bizantină”, *Orthodoxia*, nr. 3/1974, pp. 392-439;

YANNARAS, Christos, *Libertatea Moralei*, trad. Mihai Cantuniari, Ed. Anastasia, București, 2004;

ZIZIOULAS, Ioannis Mitropolit de Pergam, *Creația ca Euharistie*, trad. Caliope Papacioc, Ed. Bizantină, București, 1999.

8.3. Seminar	Metode de predare	Observații
1. Treptele vieții duhovnicești	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
2. Purificare și asceză	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
3-4. Definierea patimilor. Purificarea de patimi prin virtuți	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
5. Trupul virtuților	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
6. Patima și virtutea în filosofia antică, în Sfânta Scriptură și în Spiritualitatea filocalică	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
7. Diakrisis – discernământul	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
8. Apatheia	Expozitivă, discuție	1 oră

	colectivă	
9. Diferența dintre umilință și smerenie din punct de vedere filosofic și filocalic	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
10. Raportul dintre iubire și cunoaștere	Expozitivă, discuție colectivă	1 oră
11-12. Isihasmul	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore
13-14. Provocările contemporane aduse la adresa vieții duhovnicești	Expozitivă, discuție colectivă	2 ore

8.4. Bibliografie orientativă:

- CITTERIO, Elia, *Nicodim Aghioritul. Personalitatea – opera – învățătura ascetică și mistică*, trad. Maria-Cornelia și diac. Ioan I. Ică jr, Ed. Deisis, Sibiu, 2001;
- CLÉMENT, Olivier, *Întrebări asupra omului*, trad. Ierom. Iosif Pop și Pr. Ciprian Șpan, Alba-Iulia, 1997;
- IDEM, „Notes sur la synergie”, *Contacts*, nr. 154/1991, pp. 96-105;
- DESEILLE, Arhim. Placide, *Ce este Ortodoxia? Cateheze pentru adulți*, trad. Liviu Marcel Ungureanu, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2004;
- GOLITZIN, Ierom. Alexander, *Mistagogia – experiența lui Dumnezeu în Ortodoxie*, trad. Diac. Ioan I. Ică jr, Ed. Deisis, Sibiu, 1998;
- LOT-BORODINE, Myrrha, „Taina «darului lacrimilor» în Răsăritul creștin”, în: *Fericita întristare*, trad. Maria și Adrian Alexandrescu, Ed. IBMBOR, București, 1997, pp. 131-191;
- LOUTH, Andrew, *Originile tradiției mistice creștine. De la Platon la Dionisie Areopagitul*, trad. Elisabeta Voichița Sita, Ed. Deisis, Sibiu, 2002;
- MANTZARIDIS, Georgios I., *Globalizare și Universalitate. Himeră și adevăr*, trad. Pr. Prof. Dr. Vasile Răducă, Ed. Bizantină, București, 2002;
- IDEM, *Morala creștină*, vol. II, trad. Diac. Drd. Cornel Constantin Coman, Ed. Bizantină, București, 2006;
- MEYENDORFF, John, *Teologia Bizantină. Tendințe istorice și teme doctrinare*, trad. Pr. Conf. Dr. Alexandru I. Stan, Ed. IBMBOR, București, 1996;
- IDEM, *O introducere în studiul vieții și operei Sfântului Grigorie Palama*, trad. din lb. franceză Măriuca și Adrian Alexandrescu, studiu introductiv și trad. din lb. greacă Marius Portaru, Ed. Nemira, București, 2014;
- IDEM, *Isihasmul bizantin. Probleme istorice, teologice și sociale – colecție de studii*, trad. Vasilica Eugenia Cristea, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2018;
- PLĂMĂDEALĂ, Dr. Antonie, Mitropolitul Ardealului, *Tradiție și libertate în Spiritualitatea Ortodoxă*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2004;
- IDEM, *Cuvinte Duhovnicești*, Sibiu, 2000;
- POP-BISTRITĂNUL, Irineu, Episcop-Vicar, *Chipul lui Hristos în viața morală a creștinului*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2001;
- POPA, Pr. Lect. Gheorghe, „Asceza ca teorie și practică în viața creștină”, *Teologie și Viață*, nr. 1-4/1994, pp. 31-39;
- POPOVICI, Arhim. Iustin, *Omul și Dumnezeu-Om. Abisurile și culmile filozofiei*, trad. Pr. Prof. Ioan Ică și Diac. Ioan I. Ică jr, Ed. Deisis, Sibiu, 1997;
- IDEM, *Credința ortodoxă și viața în Hristos*, trad. Prof. Paul Bălan, Ed. Bunavestire, Galați, 2003;
- RADU, Pr. Prof. Dr. Dumitru Gh., *Caracterul ecleziologic al Sfintelor Taine și problema intercomuniunii*, teză de doctorat, Ed. IBMBOR, București, 1978;
- IDEM, „Structura actului religios după doctrina ortodoxă”, *Studii Teologice*, nr. 3-4/1954;
- IDEM, „Mântuirea în și prin Biserică”, *Mitropolia Olteniei*, nr. 7-8/1983, pp. 462-478;
- IDEM, „Îndreptarea și îndumnezeirea omului în Iisus Hristos”, *Ortodoxia*, nr. 2/1988, pp. 27-75;
- IDEM, „Tainele inițierii în mistica sacramentală a lui Nicolae Cabasila”, *Ortodoxia*, nr. 3/1989, pp. 3-12;
- IDEM, „Botezul ca încorporare în noul legământ și problema sinergismului”, *Ortodoxia*, nr. 1/1994, pp. 3-27;
- SF. SIMEON NOUL TEOLOG, *Cele 225 de capete teologice și practice; Cuvântări morale*, Filocalia 6, trad. Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, Ed. Humanitas, București, 1997;
- STEWART, Columba, *Cassian Monahul. Învățătura ascetico-mistică*, trad. Diac. Ioan I. Ică jr și Cristian Pop, Ed. Deisis, Sibiu, 2000;

TALBOT, Alice-Mary, „Asceticism”, in: *The Oxford Dictionary of Byzantium*, volume 1, editors: Alexander P. Kazhdan, Alice-Mary Talbot, Anthony Cutler, Timothy E. Gregory, Nancy P. Ševčenko, Oxford University Press, New York/Oxford, 1991, pp. 203-204;

TEȘU, Pr. Conf. Dr. Ioan C., *Lumea, rugăciunea și asceza în teologia Părintelui Stăniloae*, Ed. Trinitas, Iași, 2003;

WARE, Kallistos, „The Way of the Ascetics: Negative or Affirmative?”, in: VINCENT L. WIMBUSH and RICHARD VALANTASIS (editors), *Asceticism*, Oxford University Press, Oxford, 2002, pp. 3-15.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Temele de curs și seminar propuse sunt subiecte de actualitate în cercetarea fundamentală și aplicativă din domeniul Teologie, disciplina Spiritualitate ortodoxă: Ascetică și Mistică. Tematica disciplinei acoperă conceptele majore relevante pentru aplicațiile specifice și pentru standardele comunității academice de profil. Conținuturile de învățare ajută la aprofundarea temeinică a teologiei, răspunzând, prin aceasta, așteptărilor principalilor angajatori ai absolvenților acestei discipline: structurile eclesiale, structurile de asistență socială și structurile din domeniul educației, asigurând și o bună pregătire pentru admiterea la masterat.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Modul de analiză, sinteză și integrare a informației teoretice	Examen	70%
10.5 Seminar/laborator	Modul de analiză, sinteză și transfer a cunoștințelor teoretice în lucrările de seminar	Lucrare de seminar și implicarea în activitățile de seminar	30%
10.6 Standard minim de performanță:			
Pentru nota 5 (cinci): Cunoaște principale aspecte legate de viața duhovnicească, sinergism, energiile necreate și rolul fiecărei Sfinte Taine în realizarea vieții în Hristos.			

Data completării 25.09.2020	Semnătura titularului de curs Pr. Prof. univ. dr. Nicolae Răzvan STAN	Semnătura titularului de seminar Pr. Prof. univ. dr. Nicolae Răzvan STAN
Data avizării în departament 01.10.2020		Semnătura directorului de școală doctorală, Pr. Prof. univ. dr. Picu-Nelu OCOLEANU